

Masivul roman al lui Dostoievski este, cu siguranță, o lectură dificilă, dar foarte actuală prin discursul despre batjocorirea sistematică a libertății și manipularea societății prin inflația de vorbe. La fel de greu de receptat este montarea lui Peter Stein – în ansamblu, un spectacol seducător prin simplitatea sa, dar de o lungime excesivă, în care abundă discuțiile ample despre religie și socialism. Nu este primul spectacol-maraton al regizorului, realizator elogiat al proiectului *Faust* (ambele părți) pentru Expo 2000 din Hanovra, un spectacol de peste 21 de ore, jucat de-a lungul a două zile.

Pentru publicul vienez, obișnuit cu spectacolele-maraton din stagiunea trecută a lui Burgtheater (montarea romanului *Război și pace* având peste cinci ore și jumătate, iar reprezentarea ambelor părți ale lui *Faust*, în regia lui Matthias Hartmann, durând aproape șapte ore), maratoanele teatrale programate în „Wiener Festwochen” s-au aflat în topul preferințelor.

Doina PAPP

Gare au Théâtre, o destinație excentrică

La doar două stații de Paris (plecând de la Gare d'Austerlitz), fix la ieșirea din stația centrală Vitry-sur-Seine, se află ceva ce cu greu ar putea fi numit teatru dacă-l privești doar din afară. O construcție care a sărbătorit, în 2010, un secol și jumătate de existență (vechile hale ale gării de pe vremea lui Napoleon III-lea) adăpostește din 1996 un teatru. Scăpată în mai multe rânduri de la demolare, clădirea a fost reabilitată cu ajutor de la Stat și de la primăria orașului, trecând de la „încărcătura” feroviară pe care o avea înainte la cea artistică pe care o presupune un asemenea loc de creație cu spații multifuncționale și o suprafață utilă de câteva sute de metri pătrați. În 1998 prima ediție a unui contra-festival cu titlul „Noi nu vom fi la Avignon” atrage atenția asupra acestui loc, dar adevărata schimbare de destinație se petrece în 2002, după trei ani de hărțuiri juridice pentru intrarea în posesie cu destinație schimbată. Un proiect de amenajare urbană aflat în prezent pe rol creează perspective și mai frumoase acestui așezământ istoric destinat astăzi teatrului.

Despre **Gare au Théâtre** nu se poate vorbi însă în afara unei persoane, a unei personalități plurivalente – Mustapha Aouar, directorul Companiei „Théâtre de la Gare”, omul providențial, un fel de „marțian”, cum singur se definește acest romantic entuziast prin capul căruia trec toate proiectele. Regizor, actor, ...acar, cum e prezentat cu amuzament într-un *Parcurs eclectic al unui om al gării* (prezentare cvasioficială), Dl. Aouar este nu doar fondatorul instituției, dar și creatorul unui concept original de spectacol, incluzând aici toate tipurile de comunicare artistică pe care le inițiază Gare au Théâtre. Societar al SACD, M. Aouar a produs ca regizor, din 1986, cu compania sa „Compagnie de la gare” aproape 40 de spectacole, iar în acest loc teatral special pe care l-a moșit a dezvoltat un program impresionant de proiecte, multe dintre ele privind dramaturgia nouă pentru care a creat Editions de la Gare. A produs tot soiul de curiozități artistice dintre care două de dată recentă. Vi le prezentăm aici: *Bocal agité* (*Borcanul agitat*) și *Les petites Comédies de l'Eau* (*Micile comedii ale apei*).

În 2005, la cea de a 25-a ediție a acestui *Bocal agité*, Mustapha Aouar sugerează într-un fel metafora acestui titlu, invocând imaginea poetică a unui borcan (eventual aflat pe raftul bucătăriei proprii) pe care, agitându-l poți obține tot felul de valuri, turbioane, ...depuneri sau bolboci, un sediment sau o emergență, sunete varii etc. Totul e să-l

miști. Să-l agiți. Conținutul e de fiecare dată altul. O surpriză pe care urmează s-o dezvălui celorlalți. Scoți capacul și pofta vine mâncând. Descoperirea atât de curiozitatea. „Poate asta e fericirea, arta de a cultiva micile plăceri ale copilăriei, acelea ale participării la joc.”, se motivează autorul. Acest al 25-lea „borcan” de la Gare au Théâtre la care ne referim a fost dedicat **teatrului nonverbal**. În colaborare cu Maison d'Europe et d'Orient, s-au prezentat câteva asemenea producții, însoțite de scenariile tipărite. Acestea sunt de fapt mici povestiri, didascalii pentru oamenii de teatru din care aflăm ce vor ilustra gestual actorii. Un fel de libret redactat cât se poate de literar, contând pe poveste, pe acțiune. În introducerea acestui material original, Daniel Lemahieu a redactat zece propoziții pentru o **scriere dramatică gestuală**, dintre care redăm câteva: „Acest teatru fără cuvinte devine teatru cu obiecte, ...asocieri libere de figuri și gesturi. Posibilitatea de a rememora istoriile marelui repertoriu dramatic devenite mituri, a le reda sub forma de «intrigi fizice». Didascaliiile conțin o formă de teatru burlesc și mut. Ochiul devine camera prin care e inventat un teatru al imaginilor fremătătoare”. Dintre autorii ilustrați îi cităm pe: Igor Bojovic (Serbia), Theodora Dimova (Bulgaria), Jordan Plevnes (Macedonia), Joseph Danan.

Les petites comedies de l'Eau e un proiect la fel de inspirat care sună astfel: în fiecare an sunt comandate câte două texte de 15 minute unor autori originari din aceeași regiune a lumii, având ca fundal apa, fluviul, problemele legate de gestionarea apei. Textele sunt jucate pe un mic teatru de pânză cu spectatorii instalați confortabil pe perne roșii în fața unei scene de 3/1m. În cadrul Festivalului „l'Oh!” punerea în operă se face în modul cel mai simplu: o pânză pictată ca decor, câteva accesorii, doi actori și mai ales un text transmis de o bună calitate a interpretării. Ansamblul textelor e publicat în volum sub formă de mici fascicule disponibile la fiecare reprezentație. Din 2004 de când a luat ființă proiectul, apele cărora li s-au dedicat aceste piese scurte sunt: Niger (Burkina Faso), Ebru (Spania), Saint-Laurent (Québec), Maghreb (Algeria, Maroc), Amazon (Brazilia). Pentru 2010, a fost făcută o propunere României, pentru legăturile pe care Gare au Théâtre le-a avut mai ales cu Festivalul din Brăila și Dunărea aferentă (dacă teatrul din localitate va continua proiectele anterioare actualului directorat). Iată o mostră din acest gen de piese scurte.

Autor: Aristide Taranga. Titlul: *Fântâna*. Conținut: În această seară, Dri se duce la videoclub cu prietenii. Îi cere mamei apă să-și spele hainele. Dar, iată, apa nu e suficientă. Unica fântână din cartier e departe și mama lui Dri nu poate să meargă acolo în fiecare zi. Să mai stea și la coadă și să se bată cu alte femei pentru o picătură de apă. Revoltat, Dri decide să amelioreze cotidianul mamei sale plecând în căutarea celor responsabili de lipsa apei. În cartierul șic Ouagadougou, el se întâlnește cu angajații unui patron care tocmai se pregătesc să-i ude florile și să-i spele mașina... Urmarea va fi surpriza spectacolului.

Pe lângă texte cu miză socială sau ecologică, întâlnim și altele filosofice sau doar poetice. În luna iunie a acestui an Festivalul „l'Oh!” a inclus și proiectul ...acvatic intitulat *Amintirea unui scăldat*, vorbind despre vremurile când puteai să înoți în Sena și să vezi cabine de baie pe chei. Cum e de presupus, autorii proiectului sunt *à la page* cu noua realitate a fluviului parizian care se întoarce în sezon la menirile lui străvechi.

Dar din mintea plină de fantezii teatrale a domnului Aouar ies mereu idei noi. O imagine care-l reprezintă și care e reprodusă pe multe materiale publicitare îl înfățișează zburând, cu aripi de înger, un *Fifi la plume*! Dar cât de eficient.

